

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

Навчальна психологічна практика

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

Освітня програма: Психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту педагогіки і психології
«30» серпня 2023 р.

Голова

Бондаренко Ю. А., д. пед. н., професор
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)

Суми – 2023

Розробники:

Єрмакова Н.О., к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Кузікова С.Б., д. психол. н., професор
ПІБ, науковий ступінь, вчене звання

Опис компоненту ОП з циклу професійної підготовки

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 6 (4-й семестр – 3; 6-й семестр – 3)	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		2-й	2-й
		3-й	3-й
		Семестр	
		4-й	4-й
Загальна кількість годин – <u>180, з яких:</u> <u>90 год.- у 4-му семестрі,</u> <u>90 год. – у 6-му семестрі</u>		6-й	6-й
		Навчальна психологічна практика	
		Вид контролю: 4-й семестр – <u>залік</u> 6-й семестр – <u>залік</u>	

Вступ

1.1. Робоча програма навчальної психологічної практики складена відповідно до Освітньо-професійної програми Практична психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки і відповідає меті освітньої програми – підготувати конкурентоспроможних фахівців в галузі психології, що володіють необхідними компетентностями для ефективної реалізації основних видів професійної діяльності психолога в різних сферах життєдіяльності з врахуванням потреб і запитів сучасного ринку праці регіонального та загальнодержавного масштабу. Робочу програму навчальної психологічної практики підготовлено на основі Положення про проведення практик у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету від 29.05.2023 року (протокол №11).

1.2. Згідно навчального плану підготовки бакалаврів у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія навчальна практика передбачена у обсязі 180 годин (6 кредитів), з яких 90 годин (3 кредити) передбачено у 4-му семестрі, і 90 годин (3 кредити) – у 6-му семестрі. Практика проводиться з відривом від навчання впродовж чотирьох тижнів (по 2 тижні в 4-му і 6-му семестрах) в умовах різних сучасних закладів, установ та організацій. Навчальна психологічна практика за освітнім рівнем «Бакалавр» входить до компоненту практичної підготовки освітньо-професійної програми. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

1.3. Базами проходження практики у м. Суми виступають: Сумський обласний та міський центри соціальних служб для молоді, Кризовий центр, Центр реабілітації дітей-інвалідів, військові частини, пенітенціарні заклади, притулок для неповнолітніх служби у справах неповнолітніх, дитяча обласна

клінічна лікарня, обласна психіатрична лікарня, обласний клінічний госпіталь для ветеранів війни, Клініка, дружня до молоді, загальноосвітні школи, дитячі садки, професійно-технічні ліцеї та коледжі, державні та приватні підприємства та установи.

1.4. До навчальної психологічної практики допускаються студенти, які не мають академічної заборгованості за попередній семестр навчання. У разі необхідності практика може бути перенесена на інший термін або продовжена.

1.5. Керівництво навчальною психологічною практикою здійснюють досвідчені викладачі кафедри психології.

1.6. У процесі проходження навчальної психологічної практики у студентів формується *інтегральна компетентність* – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, а також – *загальні компетентності*:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі

знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

1.7. У процесі проходження навчальної психологічної практики у студентів формуються спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

1.8. Відповідно до освітньо-професійної програми у процесі навчальної психологічної практики застосовуються проблемно-пошуковий, діалогічний, інтерактивний методи навчання студентів. Практико-орієнтоване навчання передбачає виконання практичного завдання. Самостійному навчанню сприятиме робота в структурному підрозділі з вирішення управлінських завдань психологічної служби організації, використання сучасних методів і засобів психологічного забезпечення продуктивної діяльності. Відбуватиметься формування навичок роботи у колективі у якості виконавця. Під час підготовки до звіту за результатами практико-орієнтованого навчання студенти розвивають навички самостійного навчання, критичного аналізу, синтезу та аналітичного мислення.

1.9. У результаті проходження практики студенти готують: звітну

документацію за результатами навчальної психологічної практики (щоденник (або індивідуальний план) проходження практики; аналітичний звіт з проходження практики; звіти за результатами індивідуальної або групової роботи (у довільній формі, відповідно до форм, прийнятих в установі, де проходила практика; творчу роботу у формі психологічного есе „Я в професії”; атестацію керівника практики (психолога) від базового закладу; атестацію керівника практики (методиста) від кафедри психології.

2. Мета, завдання, програма та основні результати навчання з навчальної психологічної практики

Студенти впродовж навчання оволодівають теоретичними знаннями з психології, практичної психології та вчаться застосовувати їх. Навчальна психологічна практика – це перший етап психологічної практики студентів-психологів, від якості проходження якого залежить подальше сприймання та оцінка професійної діяльності практичного психолога, і також – остаточний вибір спеціалізації студентами.

Мета даної практики полягає в ознайомленні зі специфікою роботи практичних психологів різних закладів, опануванні ідеєю психологічного супроводу особистості у навчально-виховному процесі (дошкільні, шкільні та позашкільні дитячі установи), знайомстві з деякими прийомами роботи психолога-практика у кризових станах (медичні заклади та „Телефон довіри”), набутті первинних навичок роботи з методами психологічного дослідження, обробки та інтерпретації емпіричних даних.

Визначена мета конкретизується у наступних *завданнях*:

1. Ознайомлення з системою роботи практичного психолога в контексті психологічного супроводу особистості в межах конкретного міста.

2. Усвідомлення специфіки діяльності практичного психолога у конкретних закладах освіти, медичних та соціальних установах.

3. Ознайомлення студентів з основними видами психологічної діяльності (організаційно-методична робота, психологічна просвіта, профілактика, психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування, соціально-диспетчерська діяльність).

4. Формування у студентів професійної мотивації до діяльності практичного психолога та їх первинна адаптація до умов роботи.

5. Закріплення у студентів знань про принципи проведення емпіричного дослідження психологічних явищ.

6. Навчання студентів прийомам практичного використання психологічних методів.

7. Закріплення знань студентів про методи кількісної обробки та змістовного аналізу результатів емпіричного дослідження.

8. Формування у студентів вміння формулювати висновки та практичні рекомендації за результатами емпіричного дослідження.

9. Апробація деяких навичок роботи практичного психолога: шкільного психолога, психолога-консультанта, психолога, який працює з обдарованими дітьми та дітьми з особливими потребами.

Зміст практики має відповідати меті та завданням практики і визначатися основними напрямками діяльності закладу, що приймає студентів.

Протягом даної навчально-психологічної практики студенти знайомляться з наступними напрямами діяльності практичного психолога:

а) психологічною просвітою, завдяки якій клієнти, вихователі, вчителі та батьки дізнаються про основні закономірності та умови сприятливого психічного розвитку особистості, в ході якої практичний психолог у формі лекцій, бесід, семінарів виставок тощо:

- популяризує і роз'яснює результати новітніх психологічних досліджень;

- формує потребу в психологічних знаннях, бажання використовувати їх в роботі з дитиною або в інтересах розвитку власної особистості;
- ознайомлює з основами самопізнання та самовиховання;

б) психологічною профілактикою , яка передбачає:

- відповідальність за дотримання в навчально-виховних та медичних закладах психологічних умов, необхідних для повноцінного психічного розвитку і формування особистості на кожному віковому етапі;
- своєчасне виявлення таких особливостей дитини, які можуть привести до певних труднощів, відхилень в його інтелектуальному та емоційному розвитку , в його поведінці та відносинах;
- попередженні можливих ускладнень та адикцій в розвитку;

в) психологічною діагностикою , основними завданнями якої є:

- контроль динаміки психічного розвитку на різних вікових етапах та виявлення труднощів розвитку з метою створення оптимальних умов для їх виправлення;
- виявлення найбільш важливих особливостей діяльності, поведінки і психічного стану дітей та дорослих, котрі повинні бути враховані в процесі психологічного супроводу.

г) психологічним консультуванням, в ході якого реалізуються наступні завдання:

- підвищення психологічної культури педагогів та батьків, учнів, клієнтів телефону довіри та медичних установ шляхом проведення індивідуальних консультацій;
- консультування груп учнів, батьків та педагогів з проблем навчання, виховання, саморозвитку .

д) психологічною корекційно-розвивальною роботою як спрямованим психологічним впливом на ті чи інші психологічні структури для забезпечення повноцінного розвитку й функціонування особистості; на вирішення в процесі розвитку конкретних проблем навчання, поведінки або психічного самопочуття.

е) соціально-диспетчерською діяльністю, яка направлена на отримання дітьми та їх батьками і педагогами, клієнтами медичних установ та телефону довіри, соціально-психологічної допомоги, яка виходить за рамки функціональних обов'язків та професійної компетенції психолога-практика.

Впродовж даної навчальної психологічної практики студенти повинні ознайомитися з реалізацією на практиці головних принципів діяльності практичного психолога, від яких залежить ефективність роботи з клієнтом:

1. Принципом нормативності та індивідуальності розвитку.
2. Принципом випереджального розвитку.
3. Принципом особистого досягнення та вмотивованості.
4. Принципом єдності діагностики та корекції.
5. Принципом системності розвитку психічної діяльності.
6. Принципом психологічного контакту і рівності позицій.
7. Принципом дотримання професійної етики.

Для проходження навчальної психологічної практики можуть бути задіяні лише ті заклади, які мають у своїй структурі відділи, лабораторії, секції чи служби відповідної психологічної спрямованості.

Програмові результати з навчальної психологічної практики такі:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Організація, терміни проведення практики та її форма

Забезпечення якісного проведення практики передбачає виконання ряду організаційних заходів:

1. Кафедра встановлює бази практики, узгоджуючи їх з обласним та міським Центрами практичної психології і соціальної роботи, а також медичними установами м.Суми.

2. Керівник розподіляє студентів за місцем проходження практики.

3. Керівник від кафедри та практичний психолог-фахівець, що приймає студентів на практику, обговорюють та узгоджують програму практики згідно з планом роботи практичного психолога.

4. Навчальна психологічна практика починається з установчої конференції за участю відповідальних за практику від кафедри, студентів, керівників практикою та представників баз навчальної практики.

На установчій конференції обговорюються: заходи по організації, проведенню та контролю успішності практики, програма практики, перелік завдань, які студенти повинні виконати під час практики, методичні вказівки, права та обов'язки практикантів, практичних психологів закладів, що приймають студентів, керівників практикою від кафедр, загальні вимоги щодо оформлення звітної документації.

5. Протягом практики безпосередній керівник від кафедри та практичний психолог від базового закладу повинні приймати поточні звіти студентів з окремих видів робіт.

6. Після закінчення навчальної практики усі студенти здають звітну документацію безпосереднім керівникам практикою від кафедри.

7. Навчальна практика зараховується студентам, які успішно виконали програму практики, атестовані практичними психологами на місцях, вчасно подали звітну документацію і якісно доповідали на звітній конференції.

Безпосередній керівник від кафедри та керівник від базової організації рекомендують кафедрі певним чином оцінити практику студента. Остаточне рішення приймає кафедра. Практика має диференційований залік і оцінка

заноситься у залікову книжку за підписом безпосереднього керівника від кафедри.

Терміни проведення практики та її форма

Ознайомлювальна навчальна психологічна практика (90 годин, 3 кредити) проводиться у четвертому та шостому навчальному семестрі з відривом від навчання протягом 4 тижнів (2 тижні у четвертому та два – у шостому семестрі). 20 годин на тиждень студент повинен відпрацювати активно на базі практики (обов'язково бути присутнім на базі практики і брати активну участь у виконанні основних завдань практики), 20 – пасивних годин (на підготовку і ознайомлення з необхідними матеріалами), 10 годин – на підготовку звітної документації та захист практики.

Бази навчальної практики

Вибір бази навчальної практики проводиться на основі аналізу виробничих та економічних можливостей відповідних закладів та установ за узгодженням з їх керівниками та обласним і міським Центрами практичної психології та соціальної роботи. При цьому бази практики повинні мати відповідний якісний кадровий потенціал, постійно розвивати науково-практичні зв'язки з кафедрою практичної психології СумДПУ ім.А.С. Макаренка, чітко виконувати план практики та регламентувати діяльність студентів.

Об'єктами ознайомчої навчальної психологічної практики студентів спеціальності 053 Психологія обрано:

- Учасники навчально-виховного процесу дошкільних дитячих закладів Сумської області;
- Учні, педагоги, батьки загальноосвітніх шкіл I-III ступенів, гімназій, ліцеїв, ССШ, закладів позашкільної освіти, приватних освітніх закладів;
- Суб'єкти навчально-виховного процесу позашкільних освітніх закладів та закладів для дітей з особливими потребами;

- Суб'єкти військових установ, військовослужбовці військових частин;
- Клієнти медичних установ та телефону довіри при МЦПП та СР та центральній міській лікарні №5 м. Суми та області.

Керівництво практикою

Загальне керівництво практикою студентів СумДПУ імені А.С.Макаренка забезпечується керівником відділу практики СумДПУ імені А.С.Макаренка. Директор Інституту педагогіки та психології та завідувач кафедри психології призначають безпосередніх керівників практики та методистів від кафедри психології.

Обов'язки та права

1. Керівник практики від кафедри психології зобов'язаний здійснювати пошук можливих закладів для проходження практики і налагоджує зв'язки з керівниками цих закладів, завідуючими відділами, службами.

2. Керівник практики від кафедри психології зобов'язаний доповісти директору, його заступникам, завідувачу кафедри про заклади, які погоджуються виступити у якості базових організації для проходження навчальної практики.

3. Керівник практики від кафедри психології зобов'язаний виконувати розподіл студентів лише за тими базовими закладами, які були ухвалені загальним керівництвом.

4. Керівник практики від кафедри психології має право вирішувати питання про переміщення практикантів з одного базового закладу в інший (із переліку закладів, ухвалених загальним керівництвом).

5. Керівник практики від кафедри психології готує документацію до наказу про проходження практики.

6. Керівник практики від кафедри психології разом з представником базової організації узгоджує програму проходження практики.

7. Керівник практики від кафедри психології зобов'язаний контролювати проходження практики і попередньо оцінювати звітну документацію.

8. Студенти, які ідуть на навчальну практику, повинні взяти участь в роботі установчої конференції.

9. Практиканти повинні проходити практику за місцем розподілу, яке схвалене загальним керівництвом.

10. Практиканти зобов'язані виконувати програму практики, узгоджену з психологом базового закладу, виконувати проміжні звіти, обов'язково відпрацьовувати в установі, якій проходять практику, 8 годин (з яких – 4 – активні і 4 – пасивні) щодня кожний.

11. По завершенню практики кожен студент-практикант зобов'язаний відзвітувати про проведену роботу та виконання плану практики на звітній конференції у формі усної доповіді.

12. Студент має право самостійно знайти і запропонувати місце для проходження практики (за межами міста Суми чи у закладі, який не входить у перелік ухвалених керівництвом інституту). Пропозиція-заява подається за 1 місяць до початку практики безпосередньому керівнику практикою чи керівникам, що здійснюють загальне керівництво, та розглядається на засіданні кафедри психології. Разом із заявою студент повинний подати лист-запрошення на практику від організації (на фірмовому бланку) та деталізований план-програму проходження практики за підписом керівника організації, що запрошує на практику, та керівника відділу – психолога, який буде безпосереднім наставником студента під час практики.

13. Практиканти, що проходять практику за індивідуальними планами та у вільно вибраних місцях призначення, подають, як і інші студенти, звітну документацію за встановленою формою.

14. Психолог базового закладу, що приймає практикантів, зобов'язаний забезпечити нормальні умови для проведення навчальної психологічної практики; ознайомити студентів із установою, змістом та

формами роботи, документацією; повідомляти керівника практики про порушення студентами умов проходження практики (пропуски, неповний термін відпрацювання, безвідповідальне ставлення до обов'язків тощо), дати відгук про роботу практиканта та атестувати його, поставивши оцінку у атестаційному листі як безпосередній наставник (керівник) від бази практики.

Перелік завдань, які студенти повинні виконати під час практики

1. Познайомитися із структурою психологічної служби кожного закладу.
2. Ознайомитися з планом, документацією, та основними видами, формами та методами роботи практичних психологів базових закладів.
3. Бути присутнім та надавати допомогу при виконанні психологами різних видів робіт (просвітницької, профілактичної, діагностичної, корекційно-розвивальної).
4. Вести щоденник або індивідуальний план практики, в якому фіксувати:
 - Зміст 1, 2, 3 завдання.
 - Дату та конкретні справи, на які був затрачений час практики.
5. Провести одне індивідуальне або групове спостереження за контингентом, узгодженим з практичним психологом бази практики (база обирається на вибір студента).
6. Виконати творчу роботу у формі психологічного есе „Я в професії”, яка повинна містити роздуми та рефлексію щодо власного професійного самосприйняття студента; набутого досвіду професійної діяльності; конкретних практичних умінь та навичок; професійно значущих якостей особистості практичного психолога, його ставлення до професії та особистісного зростання („Я маю такі особистісні якості практичного психолога...” – „Я хотів би мати такі особистісні якості практичного психолога...”, „Я знаю...” – „Я хочу знати...”, „Я вмю...” – „Я хочу навчитись” тощо).

7. Принести по 5 фотографій з місць проходження практики, які відображають робочі моменти, та оформити фотоальбом від академічної групи, який залишається на кафедрі.

8. Оформити аналітичний звіт з практики. Структура звіту – довільна, але з висвітленням всіх позицій плану проходження практики, з висновками і побажаннями щодо підвищення якості організації практики (див. додаток). Звіт з практики повинен бути підписаний практичним психологом і керівником установи та містити печатку установи.

Звітна документація

1. Щоденник (або індивідуальний план) проходження практики (див. Додаток 1).
2. Аналітичний звіт з проходження практики (див. Додаток 2).
3. Звіти за результатами проведеної індивідуальної або групової роботи (у довільній формі, відповідно до форм, прийнятих в установі, де проходила практика).
4. Творча робота у формі психологічного есе „Я в професії”.
5. Атестація керівника практики (психолога) від базового закладу.
6. Атестація керівника практики (методиста) від кафедри психології.

Термін здачі звітної документації керівнику практики – один тиждень з моменту початку академічних занять.

Звітна документація та документація по підготовці та завершенню навчальної психологічної практики реєструється та зберігається на кафедрі психології 1 рік.

Загальні критерії оцінювання диференційованого заліку з навчальної психологічної (ознайомлювальної) практики

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється студенту, який:

- з високою відповідальністю поставився до практики;
- під час практики встановив конструктивні ділові відносини з психологом (про що свідчить його схвальний відгук), сприяв установленню і підтриманню позитивної атмосфери в колективі установи;
- якісно підготував і вчасно здав звітну документацію з практики;
- творчо застосував вміння і навички надбані в процесі навчання
- на високому рівні провів з спостереження за учнями класу;
- взяв участь у заходах, проведення яких збіглося з часом проведення практики;

Оцінки «добре» (82-89 B та 74-81 C) виставляється студенту, який:

- з достатньо високою відповідальністю поставився до практики;
- під час практики встановив конструктивні відносини з психологом (про що свідчить його позитивний відгук), сприяв установленню і підтриманню позитивної атмосфери в колективі установи;
- достатньо якісно підготував і вчасно здав звітну документацію з практики;
- на репродуктивному рівні застосував вміння і навички надбані в процесі навчання;
- на достатньо високому рівні провів з спостереження за учнями класу;
- взяв участь у більшості заходів, проведення яких збіглося з часом проведення практики.

Оцінка 64-73 балів- D- “задовільно”: виставляється студенту, який не виявляв активності, зацікавленості під час практики; виконав завдання не в повному обсязі, звітну документацію оформив не відповідно до вимог і подав невчасно.

60-63 бали -E - "задовільно": виставляється студенту, який не виявляв активності, зацікавленості під час практики; виконав завдання практики, але допустив 2-3 грубі помилки, демонструє недостатній рівень аналітичності матеріалів практики.

35-59 бали — FX- "незадовільно з можливістю повторного проходження": отримує студент, який несистематично відвідував базу практики, не виконав завдання, не подав звітну документацію для перевірки.

- **0-34 бали — F — бали "незадовільно"**: якщо студент не відвідував бази практики без поважних причин.

Форма підсумкового контролю

Підсумкова оцінка за практику виставляється безпосередньо керівником практики (методистом) від кафедри психології. Оцінки за практику заносяться у відомість і залікові книжки студентів.

Підсумковий контроль з навчальної психологічної практики здійснюється у вигляді доповіді на заключній конференції, в якій відображені всі пункти звіту і результати аналізу власної практичної діяльності. Для отримання позитивної оцінки студент повинен повністю виконати зміст практики, своєчасно оформити поточну і підсумкову документацію. У випадку повторного проходження студент складає залік комісії під головуванням завідувача кафедри або відповідального методиста практики.

Критерії оцінювання проходження студентами навчальної психологічної практики.

Під час проходження практики кожен студент виконує обов'язкові завдання, які оцінюються відповідною кількістю балів в системі ECTS за критеріями, представленими у таблиці 2.

Критерії оцінювання проходження навчальної психологічної практики

Критерій	Максимальна кількість балів
Повнота виконання видів робіт, запланованих у щоденнику (індивідуальному плані)	5
Якість підготовлених матеріалів: творчого есе та практичних розробок, звітів-аналізів індивідуального та групового спостережень, протоколів діагностичних обстежень, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35
Якість проведення студентом запланованих активних форм роботи: діагностичних обстежень, спостережень, розвивальних занять, просвітницько-профілактичних заходів та ін., зазначених у завданнях практики	35
Якість оформлення звітної документації	5
Якість виступу на підсумковій конференції	5
Дисциплінованість, відповідальність	5
Ініціатива, творчість	5
Самостійність, працьовитість	5
Разом	100 балів

Оцінювання результатів проходження студентами навчальної психологічної практики за вказаними критеріями представляється у атестаційному листі з проходження практики (додаток 3) і зберігається на кафедрі психології 3 роки.

У разі невиконання вимог, що пред'являються до практиканта, він може бути відсторонений від практики. Рішення про продовження термінів практики або повторному її проходженні приймає директор інституту.

Якщо студент не виконав навчальний план практики в повному обсязі і не представив відповідних звітних документів, він не допускається до

підсумкової конференції. Негативна оцінка, отримана за проходження практики, вважається академічною заборгованістю.

У разі незадоволення оцінкою студент має право просити деканат перевірити звітну документацію або замінити місце проходження практики. У разі захворювання або з інших причин, що перешкоджають студенту успішно пройти практику, йому надається право повторно пройти практику без відриву від навчання (за умови подання довідки, лікарняного листа).

Рекомендована література

Основна:

1. *Бондаренко О. Ф.* Психологічна допомога особистості. Харків: Фоліо, 1996. 236 с.
2. Горбунова В.В. *Етичні та правові аспекти психологічних досліджень // Практична психологія соціальна робота.* 2005. № 3. С. 18-23.
3. Дуткевич Т. В., Савицька О.В. *Практична психологія: Вступ до спеціальності.* 2-ге вид. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 256 с. Ел. ресурс: <http://194.44.152.155/elib/local/sk756067.pdf>
4. Кузікова С.Б. *Підготовка студентів-психологів до психокорекційної діяльності.* Навчальний посібник. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2016. 145 с.
5. *Лист Міністерства освіти і науки України від 17.09.2015 № 1/9-442 «Про оптимізацію діяльності працівників психологічної служби».* [Електронний ресурс] Режим доступу: www.psyua.com.ua, www.facebook.com/groups/psyua.
6. *Лист УНМЦ ПП і СР № 115 від 01 жовтня 2015 р.* [Електронний ресурс] – Режим доступу: oiporr.ed-sp.net/node/10885
7. *Основи психодіагностики.* Навчальний посібник. К.: Главник, 2006. 44 с. (Серія «Психологічний інструментарій»).
8. *Основи практичної психології: Підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва.* 3-е вид., стер. К.: Либідь, 2006. 536 с.
https://www.academia.edu/31720115/ОСНОВИ_ПРАКТИЧНОЇ_ПСИХОЛОГІЇ_за_ред_В_Г_Панка_3_е_вид_К_Либідь_2006
9. *Приходько Ю. О.* *Практична психологія. Введення у професію : навчальний посібник.* К. : Каравела, 2010. 232 с.
10. *Психодіагностика: практикум / уклад.: Н. О. Данильченко, А.В. Вертель.* 2-е вид., випр. та допов. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. 144 с.
11. *Робота психолога у закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач: І. С. Загурська.* Житомир, 2001. 58 с.
12. *Тарасова Т.Б.* *Психологічна просвіта: навчальний посібник.* Суми: Університетська книга, 2013. 462 с.

Додаткова:

1. *Авторські програми з психології / Упоряд. О. Главник.* К.: Шкільний світ, 2002. 112 с.
2. *Адаптація дитини до школи / Упорядники: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник.* К.: Мікрос-СВС, 2003. 111 с.
3. *Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О.* *Соціальна психологія: Навчальний посібник.* К.: Каравела, 2016. 370 с.
4. *Бітянова М.Р.* *Дитина у школі: технології розвитку.* К.: Главник, 2007. 143 с.
5. *Болтівець С. І.* *Педагогічна психогігієна: теорія та методика* [Електронний ресурс. К. : Редакція “Бюлетеня Вищої атестаційної комісії

- України”, 2000. 302 с. Режим доступу: <http://uaed.narod.ru/BSIPedagogichnapsyhogigiena.htm>.
6. Важинський С. Е., Щербак Т. І. *Методика та організація наукових досліджень*: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
 7. Васьківська С.В. *Технологія консультування*. К.: Главник. 2005. 96 с.
 8. Васьківська С.В. *Основи психологічного консультування*. К.: Четверта хвиля, 2004. 256с.
 9. Галян І. М. *Психодіагностика*: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2009. 464 с.
 10. Кузікова С. Б. *Основи психокорекції*: навч. посіб. К. : Академвидав, 2012. 320 с. (Серія «Альма-матер»)
 11. Кузікова С.Б. *Психологія саморозвитку*. Навчальний посібник. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2011. 144 с.
 12. *Основи психологічної допомоги: теорія та практика консультування*: навч.посібник / В.Г. Панок., Я.В. Чаплак, Я.Ф. Андрєєва / за заг.ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича: Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2019. 384 с. [Ел. ресурс]: https://www.academia.edu/42197502/Основи_психологічної_допомоги_теорія_та_практика_психоконсультування_навч_посібник_В_Г_Панок_Я_В_Чаплак_Я_Ф_Андрєєва
 13. *Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях*. Київ: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 64 с. Ел. ресурс: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf;jsessionid=85A568586F782E2F31C4ED666612F518?sequence=72>
 14. *Психологічна деонтологія: етичні кодекси*: Хрестоматія / Уклад. В.О. Климчук. К.: МАУП, 2005. 88 с.
 15. *Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю* : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи. Л. М. Вольнова. К. , 2012. 275 с. [Ел. ресурс]. Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12349/Volnova_psyhosoc_dopomoga%20u%20krizy.PDF?sequence=1
 16. Яценко Т. С. *Динаміка розвитку глибинної психокорекції*: Навчальний посібник. Дніпропетровськ, Інновація, 2015. 567 с.

Додатки

Додаток 1

Титульний аркуш щоденника (індивідуального плану) з практики (зразок)

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ЩОДЕННИК**(ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН)****НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Ступінь вищої освіти **бакалавр**

спеціальність **053 Психологія**

_____ курс, група _____

Суми-20__

Титульний аркуш звіту з практики (зразок)

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ЗВІТ

З ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Студента

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від базового закладу:

(прізвище, ініціали)

(оцінка, підпис керівника)

Керівник практики від університету:

(прізвище, ініціали, вчене звання, наукова ступінь)

(оцінка, підпис керівника)

Суми 20__

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ З НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента _____
(прізвище, ім'я по батькові)

спеціальності 053 Психологія

Керівник практики від базового закладу:

(прізвище, ініціали)

Критерій	Максимальна кількість балів	Оцінка
Повнота виконання видів робіт, запланованих у щоденнику (індивідуальному плані)	5	
Якість виконання методичних / практичних розробок, звітів-аналізів, протоколів діагностичних обстежень, творчого есе та ін., зазначених у завданнях практики	35	
Якість ознайомлення та елементів виконання різних видів робіт (просвітницької, профілактичної, діагностичної, корекційно-розвивальної)	35	
Якість оформлення звітної документації	5	
Якість виступу на підсумковій конференції	5	
Дисциплінованість, відповідальність	5	
Ініціатива, творчість	5	
Самостійність, працьовитість	5	
Разом	100 балів	

(підпис керівника)

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ З НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента _____
(прізвище, ім'я по батькові)

спеціальності 053 Психологія

Керівник практики від кафедри психології
СумДПУ імені А.С. Макаренка:

(прізвище, ініціали, вчене звання, наукова ступінь)

Критерій	Максимальна кількість балів	Оцінка
Повнота виконання видів робіт, запланованих у щоденнику (індивідуальному плані)	5	
Якість виконання методичних / практичних розробок, звітів-аналізів, протоколів діагностичних обстежень, творчого есе та ін., зазначених у завданнях практики	35	
Якість ознайомлення та елементів виконання різних видів робіт (просвітницької, профілактичної, діагностичної, корекційно-розвивальної)	35	
Якість оформлення звітної документації	5	
Якість виступу на підсумковій конференції	5	
Дисциплінованість, відповідальність	5	
Ініціатива, творчість	5	
Самостійність, працьовитість	5	
Разом	100 балів	

(підпис керівника)